

APSTIPRINU
Zanda Ķergalve
Latvijas Etnogrāfiskā
brīvdabas muzeja direktore
30.06.2021.

LATVIJAS ETNOGRĀFISKAIS BRĪVDABAS MUZEJS

GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

Attēls 1: Dzīvojamā rija- skola. Vidzeme, Valmiera, "Breži". Celta 1670.gadā. Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā no 1933.gada.

2020. GADS

Publiskajā gada pārskatā izmantoto ilustrāciju un attēlu avots
Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja publicitātes materiālu arhīvs

PAMATINFORMĀCIJA

Iestādes juridiskais statuss, funkcijas, mērķis, uzdevumi un darbības virzieni

Kopš 2013. gada 1. janvāra Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir kultūras ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Ar 2012. gada 18. decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 925 „Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja nolikums” ir noteikts, ka tiešās pārvaldes iestāde Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir valsts aģentūras "Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs" funkciju, tiesību, saistību, prasību, bilanci esošās mantas, lietvedības un arhīva pārņēmēja.

Muzeja darbības **mērķis** ir saglabāt, pētīt un vienotā veselumā eksponēt Latvijas tautas tradicionālās dzīves pieminekļus no 17. gadsimta sākuma līdz 20. gadsimta vidum, ar muzejiskiem līdzekļiem atklājot latviešu un citu Latvijā vēsturiski dzīvojošo tautu kultūras mantojumu, darba un sadzīves tradīcijas un estētisko pasauli.

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs atbild par šādu publisko **funkciju** īstenošanu:

1. komplektēt lietiskos materiālus un ar tiem saistīto informāciju par latviešu un citu Latvijā dzīvojošo etnisko grupu tautas būvniecības tradīcijām, darbarīkiem un iedzīves priekšmetiem, kā arī darinājumus, kas uzskatāmi par latviešu tautas lietišķās mākslas izpausmi;
2. nodrošināt kultūrvēsturisko materiālu krājuma atbilstošu aprūpi, uzskaiti un pārvaldību;
3. veikt muzeja krājuma zinātnisko pētniecību;
4. nodrošināt muzeja krājuma pieejamību sabiedrībai, tai skaitā muzeja ekspozīcijās:
 - 4.1. centrālajā ekspozīcijā Rīgā;
 - 4.2. lauku ekspozīcijā "Vēveri" Vecpiebalgas novadā;
 - 4.3. zemnieka–zvejnieka sētā "Vītoliņi" Rucavas novadā;
5. veikt izglītojošo darbu;
6. uzturēt un attīstīt muzeja darbībai nepieciešamo infrastruktūru.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi un mērķa sasniegšanu, Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs veic šādus **uzdevumus**:

1. nodrošina muzeja krājuma – Nacionālā muzeju krājuma daļas – komplektēšanu, uzskaiti, dokumentēšanu un glabāšanu;
2. veido ekspozīcijas un izstādes, nodrošina to pieejamību sabiedrībai, kā arī gida pakalpojumus;
3. atbilstoši kompetencei veic pētījumus etnogrāfijas, arī tautas būvniecības un tautas mākslas jomā;
4. nodrošina izglītojošu pasākumu organizēšanu;
5. sagatavo informatīvus un zinātniskus izdevumus;
6. veido informatīvo datubāzi par muzeja krājumu Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogam;
7. izstrādā un īsteno projektus saskaņā ar muzeja darbības mērķi;
8. vada starptautiskus projektus un piedalās to īstenošanā;
9. nodrošina muzeja pasākumu publicitāti;

10. pēta sabiedrības pieprasījumu un analizē muzeja sniegto pakalpojumu kvalitātes novērtējumu;
11. sniedz metodisku un praktisku palīdzību Latvijas reģionālajiem un lokālajiem brīvdabas muzejiem un ekspozīcijām.

Saskaņā ar muzeja Vidēja termiņa muzeja darbības programmu 2018-2023 tika izstrādāts Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzeja darba plāns 2020. gadam, kurā muzeja funkciju, mērķu un uzdevumu izpildei muzeja darbs plānots šādos četros **pamatvirzienos**:

1. Latvijas kultūrvēsturisko novadu tautas celtniecības pieminekļu kolekcijas veidošana un saglabāšana kompleksā ar lauku iedzīvotāju dzīvesveida un kultūras vēstures liecībām, kas raksturo laika periodu no 17.gs. līdz 20. gs. vidum.
2. Latvijas kultūrvēsturisko novadu etnogrāfiskā mantojuma dokumentēšana, pētniecība, interpretācija un komunikācija, kā arī metodiskā atbalsta sniegšana brīvdabas ekspozīciju veidošanas, Latvijas etnogrāfiskā mantojuma kolekcionēšanas, dokumentēšanas, saglabāšanas un pētniecības jautājumos;
3. Sabiedrības izglītošana un informēšana par Latvijā vēsturiski dzīvojošo tautu kultūras mantojumu, darba un sadzīves tradīcijām un estētisko pasauli, apkalpojot apmeklētājus centrālajā brīvdabas ekspozīcijā Rīgā, kā arī *in situ* lauku ekspozīcijās – muzejā „Vēveri” Vecpiebalgas novadā un zemnieka-zvejnieka sētā „Vītolnieki” Rucavas novadā.
4. Muzeja darbībai nepieciešamo resursu un apstākļu plānošana, organizēšana, muzeja ēku un iekārtu tehniskā stāvokļa uzturēšana.

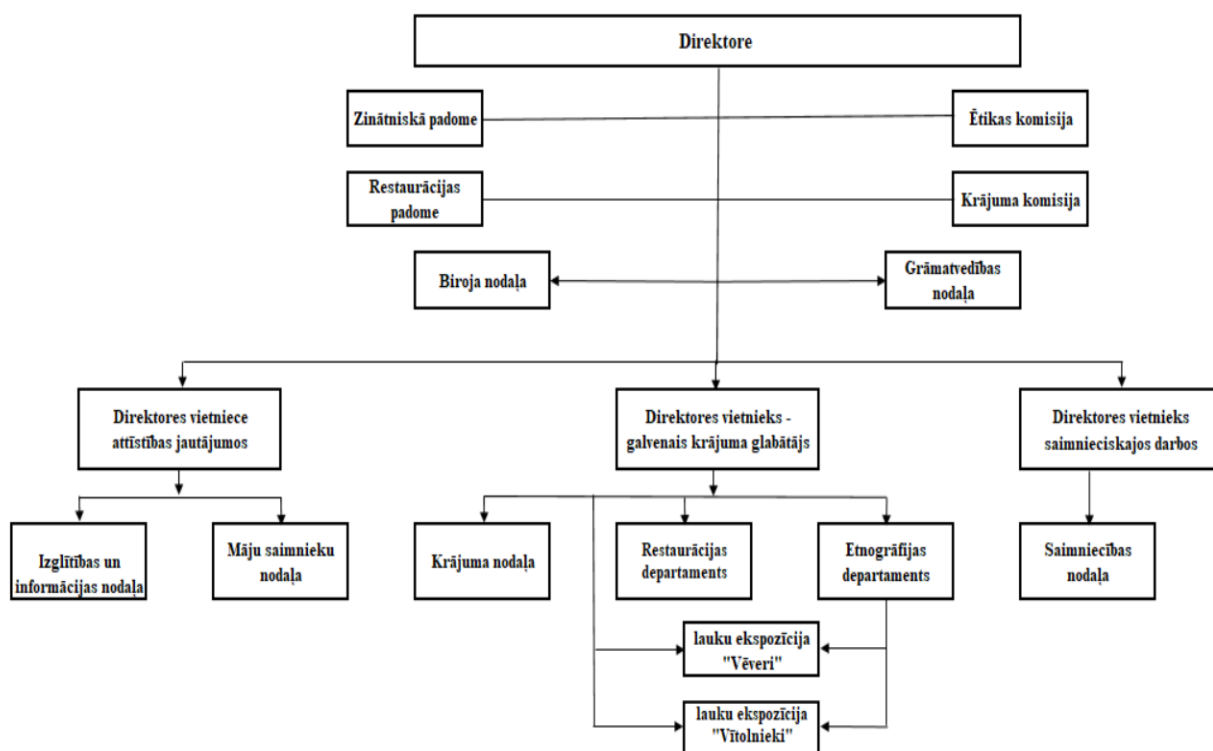
Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja administrācija un galvenā ekspozīcija atrodas Rīgā (118 ēku un vides objekti no visiem vēsturiskajiem Latvijas novadiem, 87ha), muzejam ir divas lauku ekspozīcijas: muzejs "Vēveri" *in situ* Vecpiebalgas novadā (18 celtnes, 40ha) un zvejnieka sēta "Vītolnieki" *in situ* Rucavas novadā (5 ēkas, 0,6ha).

Attēls 2: Centrālā ekspozīcija Rīgā, lauku ekspozīcija zemnieka-zvejnieka sēta “Vītolnieki”, muzejs “Vēveri”

Muzeja darbu vada direktore un trīs vietnieki. Muzeja darbs ir organizēts 2 departamentos (Etnogrāfijas departaments un Restaurācijas departaments) un 3 nodaļās (Krājuma nodaļa, Izglītības un informācijas nodaļa, Māju saimnieku nodaļa), kuras veic muzeja pamatfunkcijas. Direktora vietnieks saimnieciskajos darbos ar 1 nodaļu nodrošina muzeja saimniecisko darbu. Grāmatvedības un administratīvā atbalsta funkcijas ir apvienotas muzeja Biroja un Grāmatvedības nodaļā. Muzeja lauku ekspozīcijas ārpus Rīgas nav atsevišķas muzeja struktūrvienības statuss, tajās kopā strādā 4 darbinieki, tai skaitā 1 sezonas eksponātu uzraugs. Lauku ekspozīcijas ir Etnogrāfijas departamenta sastāvā un to darbības pārraudzību nodrošina direktores vietnieks, galvenais krājuma glabātājs. Savas kompetences ietvaros tās atbalsta visas muzeja struktūrvienības. Muzeja organizatorisko struktūrhēmu sk. nākamajā lapā

Muzeja organizatoriskā struktūrhēma

Pārskata gada galvenie uzdevumi (prioritātes, pasākumi) un informācija par to īstenošanu

2020. gadā muzeja plānotās darbības saskaņā ar Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Vidēja termiņa darbības stratēģiju 2018. – 2023. un Darba plānu 2020. gadam būtiski ietekmēja COVID-19 infekcijas izplatības ierobežošanas pasākumi, tai skaitā ārkārtējās situācijas izsludināšana 2020. gada 12.martā un 6.novembrī, kā arī muzeja slēgšana apmeklējumiem, publisko pasākumu atcelšana un attālinātais darbs.

Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti krājuma veidošanas, saglabāšanas un pārvaldības jomā

Veidojot muzeja krājumu, pārskata periodā krājums papildināts ar 149 krājuma vienībām, tajā skaitā iegādāti 6 krājuma priekšmeti par kopējo summu 610,00 eiro, 143 krājuma priekšmeti saņemti dāvinājumā, tajā skaitā 5 krājuma priekšmeti iegūti kā dāvinājumi zinātnisko ekspedīciju laikā.

Viena no muzeja darba prioritātēm ir regulāri apsekot muzeja brīvdabas ekspozīcijā esošo objektu stāvokli un investēt eksponātēku saglabāšanā un kultūrvēsturiskās vides uzturēšanā, nomainot jumtus, būvdetaļas, žogus, vārtus u. c. elementus.

Pieejamo resursu ietvaros, kā arī izmantojot piešķirtos finanšu līdzekļus neparedzētiem gadījumiem ir veikta muzeja krājumā esošo atsevišķu eksponātēku restaurācija un remontdarbi, tajā skaitā ir turpināta Pakalnu dzirnavu restaurācija, Kurzemes laidaram atjaunota ēkas sienas ģeometrija, atspiests atpakaļ un nostiprināts ēkas augšējais gulbalku vainags, ēka pacelta un iestrādātas akmens pamatu paviļas, izgatavota un iestrādāta jauna pārsegumu sija ēkas konstruktīvai stabilitātei, izgatavots un iestrādāts jauns vārtu statnis, izgatavota un iestrādāta jauna vārtu paloda, pārtaisīti laidara vārti atbilstoši izmēriem, izgatavotas koka viras vārtiem, uzstādīti laidara vārti 2gab., uzstādīta zveņģele, Grabu pirtij nomainītas bojātās kabas, atspiests atpakaļ vietā spārturis, nomainītas kārtis vietās, kur tas nepieciešams, ieklāts jauns bērzu tāšu jumta zemsegums, uzklāts jauns lubu segums jumta abām plaknēm, izgatavotas un uzstādītas jumta sijas, izgatavots un uzstādīts slogu režģis, "Mauru" dzīvojamajai mājai demontētas vecās kores kārtis, uzstādītas jaunas kārtis, demontēts skārda iesegums ap skursteni, atjaunots niedru klājums korē, uzklāts kaļķa grants, spalvu maisījums korei, iestrādājot džutas sietu "Koderu" pirtij, salabots tāšu klājs jumtam un piecirsta kaba, Lībiešu sētas zivju klētij atjaunots skaidu/ dēlīšu jumta segums, "Iesalnieku" saimniecības ēkai atjaunots skaidu segums vienai jumta pusei, Nidas dūmistabai izgatavoti jauni jumta kores vējdēļi zirga galvu formā, kā arī savienojumi un jumta āži, Ostas noliktavai nodarvota dienvidu siena un parkrāsota uzbrauktuve, Jaunsaimniecības dzīvojamajai mājai atjaunots ārsien, logu un slēģu krāsojums, atjaunoti logu ķitējumi Jaunsaimniecības pirtij, Priedes krogam, Eleonorvīlas kapelai izgatavots no koka baznīcas zvana zvanīšanas mehānisms.

Lauku ekspozīcijā "Vēveri" Virolvēveru dzīvojamajai mājai pacelti un nostiprināti griesti, dzirnavām – demontēti logi, pagriezti dzirnavu spārni, kā arī uzstādīti akas grodi.

No piešķirtajiem līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem nomainīts skaidu jumtu segums Lībiešu sētas "Dēliņu" dzīvojamajai mājai, "Platkāju" tīkla būdai, nomainīts sānu korpusa klājums un jumts Pakalnu vējdzirnavām, nomainīts niedru jumta segums Vidzemes sētas "Dzeņu" maltuvei, "Skaldu" dzīvojamajai mājai, "Jaunkārbu" klētij, Nidas dūmistabai.

Ar VKKF atbalstu daļēji tika restaurēta lauku ekspozīcijas "Vēveri" dzīvojamās mājas apkures sistēma, kā arī ierīkota izstāde "Gadatirgus".

Par piešķirtajiem līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem iegādāti materiāli eksponātēku restaurācijai 21543,38 eiro apmērā, kā arī tehniskais aprīkojums (darba galdi, lentzāģis) restaurācijas darbu veikšanai 23 615,34 eiro apmērā.

Par piešķirtajiem līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem tika veikta apkures modernizācija (katlu mājas pārbūve) krājuma glabātavu un restaurācijas darbnīcu ēkā 64 594,59 eiro apmērā.

Attēls 3: Nidas dūmistaba pēc jumta rekonstrukcijas

Ir konservēti vai restaurēti, notīrīti un atputekļoti 903 priekšmeti muzeja krātuvēs un ekspozīcijās.

Īstenojot muzeju krājuma pārvaldības prioritāti, tika veikta krājuma priekšmetu izlases veida atkārtotas esības pārbaudes. Pārskata periodā esības pārbaudes ir veiktas 7 740 krājuma vienībām. Priekšmetu identificēšanas darbs turpinās un esības pārbaudes tiek plānotas arī 2021.gadā.

Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogā tika ievadīta informācija par 3 743 Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja krājuma vienībām, sasniedzot kopā ievadīto priekšmetu skaitu 22 632.

Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti krājuma pētniecības, interpretācijas un komunikācijas jomā

2020. gadā ir sekmēta muzejā uzkrātā Latvijas kultūrvēsturisko novadu etnogrāfiskā mantojuma dokumentēšana, pētniecība, interpretācija un komunikācija, kā arī sniegts metodiskais atbalsts brīvdabas ekspozīciju veidošanas, Latvijas etnogrāfiskā mantojuma kolekcionēšanas, dokumentēšanas, saglabāšanas un pētniecības jautājumos.

Sekmīgi veiktas piecas etnogrāfiskās ekspedīcijas uz Latvijas novadiem, apsekojot Kuldīgu, Rendu, Dzērbenes, Taurenas, Inešu, Vecpiebalgas, Kaives, Jaunpiebalgas, Zosēnu, Drustu, Amatas, Drabešu pagastus, Cēsis, Viļānu, Varakļānu, Nagļu, Rikavas, Galēnu, Barkavas dievnamus.

Tiek turpināts darbs pie šādu kolekcijas katalogu sagatavošanas: “Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja pūra lādes”, “Vidzemes podniecība”; “Transporta līdzekļi zemnieku sētā 18.-20.gadsimtā”, “Lībiešu materiālās kultūras liecības

Latvijas muzejos”, “Vilnas galvas lakatiņi - 20. gadsimta sieviešu apģērba sastāvdaļa”, ceļvedis “Vecpiebalgas “Vēveri” un tuvākā apkārtnē”, monogrāfija “Ar tamborējumu rotātās liturģiskās tekstilijas”.

Ir publicēti pētnieciskie raksti “Izšuvumu rakstraudži Latvijas teritorijā (19.gs.-20.gs. pirmā puse)”, “Ieskats Spāres muižas vaku grāmatā (1704). (fragmenta tulkojums)”, “The Role of Latvian Catholic Church Textiles in Perfecting People's Aesthetic Values”, “Lauksaimnieki un zemkopība Mazirbē 1923.gadā”, “Muižas Amatas pagastā – Drabeši, Spāre, Rencēni”.

Sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru ir publicēta D.Kraukles monogrāfija “Dienvidlatgalē austās segas”.

2020. gada 4. februārī notika muzeja gadskārtējā zinātniskā konference, uz kuru ieradās brīvdabas muzeju, muzeju speciālisti, kā arī tautas celtniecības mantojuma interesenti no visas Latvijas un ar referātiem uzstājās Brīvdabas muzeja speciālisti:

1. M.Kuplais Brīvdabas ekspozīcijas saglabāšana 2019. gadā – mirklis procesā;
2. E.Liepiņa. 20.gs. sākuma priekšmetu repliku – māla dekoratīvo apmaļu darināšanas gaita;
3. E.Žīgurs. Novadpētniecības mācības un kultūras mantojuma apzināšanas ekspedīcijas Vecpiebalgas novadā;
4. U.Cine. Solis etnogrāfiskajā etnogrāfijā;
5. E.Melnis. Lubu jumti, to saglabāšana un restaurācija;
6. A.Ziļicka. Etnogrāfisko parādību kartēšana;
7. N.Oļevskis, I.Grīslis. Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja loma ES programmas “Horizon 2020” projektā “Collection Care”.

Sadarbībā ar Pasaules brīvo latviešu apvienību un Latvijas Nacionālo kultūras centru attālināti ir novadīti 2 semināri ciklā #kultūranepadodas: “Tautas tērpa valkāšanas aktualitātes”, “Latviskās zīmes, to veidi un attēlojums dažādos priekšmetos”, kā arī radīts videomateriāls par muzeja krājuma dažādību.

Attēls 5: E.Liepiņa lasa referātu Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja gadskārtējā zinātniskajā konferencē

2020. gadā pēc pieprasījuma dažādām kultūrvietām izstāžu eksponēšani, patstāvīgajām ekspozīcijām citos Latvijas muzejos, deponēti 145 krājuma priekšmeti.

Īstenojot sabiedrības izglītošanu un informēšanu par Latvijā vēsturiski dzīvojošo tautu kultūras mantojumu, darba un sadzīves tradīcijām un estētisko pasauli, pārskata periodā, ievērojot COVID-19 infekcijas izplatības ierobežošanas pasākumus, apkalpoti apmeklētāji centrālajā brīvdabas ekspozīcijā Rīgā, kā arī *in situ* lauku ekspozīcijās – muzejā „Vēveri” Vecpiebalgas novadā un zemniekatzvejnieka sētā „Vītolnieki” Rucavas novadā.

Muzeja komunikācijas darbā izmantotas pārsvarā tradicionālās muzeja komunikācijas formas – pasākumi, ekskursijas, muzejpedagoģiskās programmas, kā arī iesākta hibrīdpasākumu veidošana.

2020. gadā par muzeju tika izveidoti un translēti vairāk nekā 27 TV sižeti - LTV, TV3, LNT, TV24, u.c., 87 radio raidījumi un intervijas un 894 raksti interneta portālos un drukātajos medijos Šo informāciju Brīvdabas muzejs iegūst, izmantojot mediju monitoringa rīku, ko piedāvā ziņu aģentūra LETA.

2020. gadā Brīvdabas muzeja centrālā ekspozīcija Rīgā un lauku ekspozīcijas *in situ* apmeklētas kopā 50 809 reizes. Muzeja ekspozīcijā Rīgā ir notikuši 5 publiski pasākumi, tai skaitā sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru - Latvijas mazpilsētu un pagastu amatiereteātru svētki Mūsdienu amatniecības tirgus laikā.

Pandēmijas Covid-19 izplatības ierobežojumu dēļ, Brīvdabas muzejs un tā lauku ekspozīcijas nepiedalījās Muzeju nakts pasākumos.

Muzeja lauku ekspozīcijā *in situ* Rucavas novada "Vītolniekos" ir notikuši divi publiski pasākumi.

Muzeja darbinieki novadījuši 27 muzejpedagoģiskās programmas, kopējais apmeklētāju skaits ir 584.

Muzejs ir organizējis un ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu novadījis tradicionālo dienas nometni bērniem “Piecas dienas Vēveros”.

Muzeja Izstāžu zālē ar VKKF atbalstu tika eksponēta izstāde “Gadatirgum 50”. Savukārt, izmantojot iespēju aplūkot izstādi caur eksponātēkas Hernhūtiešu saiešanas nama logiem, tika eksponēta A.Kapusta, A.Rancānes veidotā masku izstāde “Starp divām Saulēm”.

Veidojot atbilstošu COVID-19 pandēmijas ierobežojumiem piedāvājumu apmeklētājiem, muzejs no 6. novembra līdz 6. decembrim izveidoja Rudens tradicionālo masku taku un no 11.decembra līdz 17.janvārim - Tradicionālo Ziemas masku taku.

Kā alternatīva iespēja Latviešu tautas lietišķās mākslas darinājumu Gadatirgum, sadarbībā ar banku Luminor, tika izveidota Gadatirgus dalībnieku (amatnieku un mājražotāju) e-platforma “e-gadatirgus”, un jūlijā, augustā 4 reizes tika organizēts Brīvās dabas tirgus pie Bonaventuras muižas

Kopējais 2020. gada publisko pasākumu plāns, norises datums un dalībnieku skaits ir attēlots tabulā.

N.p.k .	Pasākuma nosaukums	Norises laiks	Norises vieta	Dalībnieku skaits
1	Metenis	09.02.	Rīga	1708
2	Amatu diena. Spēļu un rotaļu diena	30.08.	Rīga	768
3	Mūsdienu amatniecības tirgus, VI Latvijas mazpilsētu un pagastu amatiereteātru svētki	05.09.,06.09.	Rīga	6768
4	Rudens ražas svētki	27.09.	Rīga	2183

N.p.k .	Pasākuma nosaukums	Norises laiks	Norises vieta	Dalībnieku skaits
5	Veļu vakars	18.10.	Rīga	164
6	Vasaras saulgrieži Vītoltiekos	21.06.	Pape	335
7	Annas diena	25.07.	Pape	240

Attēls 6: Amatu diena. Spēļu un rotaļu diena. Muzeja darbinieki arhitekta palīgs J.Z.Jātnieks un G.Zēbergs demonstrē tradicionālos kokapstrādes paņēmienus

Muzeja atpazīstamību un ietekmi uz finanšu rezultātiem ir veicinājis mērķtiecīgs darbs sabiedrisko attiecību jomā – ierobežota reklāmas finansējuma apstākļos cenšoties izmantot visas bezmaksas reklamēšanās iespējas, tā skaitā izvietojot informāciju par muzeju sociālajos tīklos un aptuveni 12 dažādās tiešsaistes vietnēs, izvietojot baneri autoceļa A2 malā, Muzejs ir izveidojis savus kontus sociālajās vietnēs Draugiem.lv, Facebook, Twiter, Instagram. 2020. gadā sociālajiem tīkliem bija šāds sekotāju skaits: Twitter: 6535, Facebook: 6068, Draugiem.lv: 896, Instagram 1805. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu Facebook novērojama pozitīva dinamika.

Galvenie īstenotie pasākumi un to rezultāti muzeja uzturēšanas un pārvaldības jomā

Pārskata periodā pieejamo resursu ietvaros uzturētas un apkalpotas muzeja eksponātēkas, krājuma, restaurācijas darbnīcas, saimniecības ēkas un administrācijas ēkas, kā arī muzeja teritorija 87 ha platībā un abas lauku ekspozīcijas un to teritorijas Vecpiebalgas “Vēveros” un Papes ciema “Vītoltiekos”.

Pārskata periodā ekspozīcijā Rīgā tika turpināta meža attīrīšana no krūmājiem un šķeldošanas darbi. Ar iegūto šķeldu tika noklātas eksozīcijas teritorijā esošās takas un celiņi, lai novērstu pārlietu lielo seguma putekļošanu. Visās ekspozīcijās, tai skaitā lauku ekspozīcijās tika nodrošināti apjomīgi zālāju pļaušanas darbi, lai novērstu kūlas veidošanos un ievērotu ugunsdrošības prasības.

Izmantojot situāciju, ka muzejs ir slēgts apmeklētājiem no 13.03.2020. līdz 16.06.2020., par pašu līdzekļiem tika veikts muzeja apmeklētāju kases telpu remonts.

Par piešķirtajiem līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem iegādāts tehniskais aprīkojums (darba galdi, lentzāģis) restaurācijas darbu veikšanai 23 615,34 eiro apmērā un veikta apkures modernizācija (katlu mājas pārbūve) krājuma glabātavu un restaurācijas darbnīcu ēkā 64 594,59 eiro apmērā.

Kultūras ministrija, pamatojoties uz likuma "Par valsts budžetu 2020.gadam", pamatojoties uz valsts budžeta programmas 21.00.00 "Kultūras mantojums" finanšu līdzekļu sadales komisijas lēmumiem (sēdes protokols Nr.5, 6) piešķir finansējumu 10 082,00 eiro apmērā muzeja krājuma restaurācijas instrumentu iegādei un 9 darba vietu un darba vides labiekārtošanai.

Pārskata periodā muzeja darbiniekiem tika nodrošināti 26 dažādi kvalifikācijas celšanas pasākumi (semināri, lekcijas, tālākizglītības, profesionālās pilnveides kursi).

Pārskata periodā turpinājās HORIZON2020 projekta "Innovative and affordable solutions for the preventive conservation of cultural heritage. CollectionCare" realizācija. Projekta ilgums 36 mēneši. Vadošais partneris Valensijas Politehniskā Universitāte. Projekta ietvaros tiek pētīta un monitorēta apkārtējās vides ietekme uz muzeja krājuma priekšmetiem.

Pārskata periodā tika uzsākta ERASMUS+ projekta "DigiCult", vadošais partneris Burgas Universitāte realizācija. Projekta ilgums 36 mēneši. Projekta ietvaros tiek apkopota dažādu valstu prakse, digitalizējot muzeja priekšmetus.

Tika iesniegts ERASMUS+ projekta "EuRiCa", vadošais partneris Burgas Universitāte, pieteikums. Projekta ietvaros tiks apkopota dažādu valstu kulinārā mantojuma digitalizācijas iespējas.

Muzejs attālinātā veidā ir piedalījies LU vasaras skolas, ICOM, ICOMOS, IOV semināros, konferencēs un darba sanāksmēs.

FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums EUR

Muzeja finansējums un tā izlietojums saskaņā ar likumu "Par budžetu 2020. gadam"

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā, EUR	faktiskā izpilde, EUR
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1 504 186	2 021 841	1 764 489
1.1.	dotācijas	1 075 076	1 596 935	1 583 780
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	406 370	397 645	146 182
1.3.	transferti	-	240	240
1.4.	ārvalstu finanšu palīdzība	22 740	27 021	34 287
2.	Izdevumi (kopā)	1 494 096	2 032 038	1 673 016
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 481 031	1 813 587	1 471 557
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1 481 031	1 813 587	1 471 557
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	13 065	218 451	201 459

Muzeja finanšu resursus izdevumu segšanai 2020. gadā veido:

1. valsts budžeta dotācija 1 583 780 EUR apmērā jeb 89,76 % no kopējiem ieņēmumiem, tajā skaitā 467 015 EUR papildus piešķirtā dotācija no līdzekļiem neparedzētajiem gadījumiem, lai kompensētu Covid-19 krīzes dēļ negūtos ieņēmumus, kā arī lai veiktu investīcijas kultūras infrastruktūrā, 397 EUR Tautas lietišķās mākslas studijas “Ausekli” darbības stiprināšanai, 4900 EUR Valsts Kultūrkapitāla fonda mērķdotācija muzeja darbības stiprināšanai;
2. maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi 146 182 EUR apmērā jeb 8.29 % no kopējiem ieņēmumiem;
3. ārvalstu finanšu palīdzība 34 287 EUR apmērā jeb 1.94 % no kopējiem ieņēmumiem;
4. pašvaldības transferti 240 EUR, jeb 0.01 % no kopējiem ieņēmumiem.

	2019	2020
1. Ienākumi kopā bez ziedojuma:	1 504 186	1 764 489
Valsts budžets	1 075 076	1 583 780
Pašu ieņēmumi	406 370	146 182
Transferts no pašvaldības	-	240
Ārvalstu finanšu palīdzība	22 740	34 287
2. Ziedojums	-	-

Valsts budžeta dotācija pārskata gadā palielinājās par 47.32 %. Tas bija saistīts ar piešķirumu muzeja negūto finanšu līdzekļu kompensēšanai un kultūras infrastruktūras attīstīšanai, ko Kultūras ministrija, pamatojoties uz likuma “Par valsts budžetu 2020.gadam” un Ministru kabineta 05.06.2020. rīkojumu Nr.303 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”, piešķir muzejam 262 215,00 eiro apmērā COVID-19 krīzes radīto negatīvo seku ietekmes uz kultūras nozari mazināšanai, ar mērķi nodrošināt darbinieku atlīdzības izmaksas.

Ar Ministru kabineta 18.06.2020. rīkojumu Nr.340 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” muzejs saņēma finansējumu 204 800,00 eiro apmērā COVID-19 krīzes radīto negatīvo seku novēršanai un investīciju veikšanai kultūras infrastruktūrā, konkrēti apkures sistēmas atjaunošanai un muzeja eksponātēku restaurācijas darbiem.

Kultūras ministrija, pamatojoties uz likuma “Par valsts budžetu 2020.gadam”, pamatojoties uz valsts budžeta programmas 21.00.00 “Kultūras matojums” finanšu līdzekļu sadales komisijas lēmumiem (sēdes protokols Nr.5, 6) piešķir finansējumu 10 082,00 eiro apmērā muzeja krājuma restaurācijas instrumentu iegādei un 9 darba vietu un darba vides labiekārtošanai.

Pārskata periodā pašu ieņēmumi salīdzinājumā ar 2019. gadu samazinājās par 64 % jeb 260 188 EUR. Ņemot vērā to, ka muzejs bija slēgts un tam bija liegts sniegt pakalpojumus, pašu ieņēmumus plānotajā apjomā nebija iespējams realizēt.

Salīdzinājumā ar 2019.gadu pašu ieņēmumu kritums 2020.gadā par pozīcijām ir šāds:

	2019	2020
Biļešu ieņēmumi	249 340	85 112
Citi maksas pakalpojumi	157 030	61 070

Muzeja izdevumu struktūra:

2. Darbinieku atlīdzībai 1 063 973 EUR, jeb 63.60 % no kopējiem izdevumiem, tajā skaitā darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, kā arī veselības apdrošināšanas polises muzeja darbiniekiem;
3. Preces un pakalpojumi 407 584 EUR, jeb 24.36 % no izdevumiem. Lielākās izdevumu pozīcijas šajā grupā veido maksājumi par komunālajiem pakalpojumiem, kā arī apsardzes apmaksa muzeja drošībai. Iegādāts inventārs restaurācijas, etnogrāfijas, izglītības un informācijas, saimniecības struktūrvienību darba nodrošināšanai.
4. Kapitālajiem izdevumiem 201 459 EUR, jeb 12.04 % no izdevumiem. Lielākās izdevumu pozīcijas – muzeja eksponātēku jumtu restaurācijas, apkures katla nomaiņa, pamatlīdzekļu iegādes restaurācijas un saimniecības darba vajadzībām

	2019	2020
Atalgojums	846 283	830 309
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, pabalsti un kompensācijas	210 020	233 664
Komunālie maksājumi	52 627	46 177
Apsardzes pakalpojumi	182 155	165 254
Muzeja priekšmetu pirkumi	434	69 774
Pārējās izmaksas, tajā skaitā kapitālie izdevumi	202 577	327 838

	2019	2020
Kārtējie izdevumi kopā	1 481 031	1 471 557
Kapitālie izdevumi	13 065	201 459

Kopumā muzeja izdevumi salīdzinājumā ar 2019. gadu ir palielinājušies par 11.98 %. Tas ir saistīts ar piešķirto mērķdotāciju - investīcijām kultūras infrastruktūrā. Pārskata periodā ir uzturētas un apkalpotas muzeja, krājuma, restaurācijas darbnīcas,

saimniecības ēkas un administrācijas ēkas, kā arī muzeja teritorija 87 ha platībā un abas lauku ekspozīcijas in situ un to teritorijas.

**Tās budžeta programmas un apakšprogrammas,
kuru finanšu līdzekļi tiek izlietoti iestādes darbības
nodrošināšanai**

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs 2020. gadā darbības nodrošināšanai saņēmis finansējumu no Kultūras ministrijas īstenotajām valsts pamatbudžeta programmas 21.00.00. “Kultūras mantojums”, 25.00.00 – “Valsts kultūrkapitāla fonds” apakšprogrammas 25.02.00 – “Valsts kultūrkapitāla fonda programmu un projektu konkursi” un 99.00.00 “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem izlietojums”.

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā, EUR	faktiskā izpilde, EUR
21.00.00 Kultūras mantojums				
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1 480 446	1 522 905	1 271 442
1.1.	dotācijas	1 074 076	1 125 020	1 125 020
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	406 370	397 645	146 182
1.3.	transferti	-	240	240
2.	Izdevumi (kopā)	1 476 488	1 526 969	1 203 727
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 464 427	1 513 318	1 193 913
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1 464 427	1 513 318	1 193 913
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	12 061	13 051	9 814
21.00.00 Valsts kultūrkapitāla fonds				
apakšprogramma 25.02.00 – “Valsts kultūrkapitāla fonda programmu un projektu konkursi”				
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1 000	4 900	4 900
1.1.	dotācijas	1 000	4 900	4 900
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	transferti	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	1 000	4 900	4 900
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 000	4 900	4 900
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1 000	4 900	4 900
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-
99.00.00 Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums				
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	467 015	453 860
1.1.	dotācijas	-	467 015	453 860
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	transferti	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	-	467 015	453 860
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	-	262 215	262 215
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	262 215	262 215
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	204 800	191 645

Papildus 2020. gadā Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir saņēmis ārvalstu finanšu palīdzību 14 897 EUR apmērā valsts pamatbudžeta programmas 67.00.00 “Eiropas Kopienas iniciatīvas projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogrammā 67.06.00 “Eiropas Kopienas iniciatīvas projektu un pasākumu īstenošana” (Horizon 2020) - projekts Nr. 814624 “LEBM projekts “Novatorisks un pieejams pakalpojums artefaktu preventīvai saglabāšanai to deponēšanas, transportēšanas un uzglabāšanas laikā”” (Collection Care).

Valsts pamatbudžeta programmas 70.00.00 “Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogrammā 70.15.00 “Eiropas Savienības programmas Erasmus+ projektu īstenošanas nodrošināšana” – projekts Nr. 062231 “Nemateriālā kultūras mantojuma digitālā saglabāšana” (DigiCult) saņemtie līdzekļi 19 390 EUR apmērā.

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gada (faktiskā izpilde), EUR	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā, EUR	faktiskā izpilde, EUR
67.06 Eiropas Kopienas iniciatīvas projektu un pasākumu īstenošana projekts Nr. 814624 “LEBM projekts “Novatorisks un pieejams pakalpojums artefaktu preventīvai saglabāšanai to deponēšanas, transportēšanas un uzglabāšanas laikā””				
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	22 740	14 897	14 897
1.1.	Ārvalstu finanšu palīdzība iestādes ieņēmumos	22 740	14 897	14 897
2.	Izdevumi (kopā)	16 608	21 030	2 975
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	15 604	21 030	2 975
2.1.1.	kārtējie izdevumi	15 604	21 030	2 975
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	1 004	0	0
	Finansēšana		6 133	-11922
70.00.00 “Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana” apakšprogrammā 70.15.00 “Eiropas Savienības programmas Erasmus+ projektu īstenošanas nodrošināšana”– projekts Nr. 062231 “Nemateriālā kultūras mantojuma digitālā saglabāšana”				
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	12 124	19 390
1.1.	Ārvalstu finanšu palīdzība iestādes ieņēmumos	-	12 124	19 390
2.	Izdevumi (kopā)	-	12 124	7 554
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	-	12 124	7 554
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	12 124	7 554
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	
	Finansēšana		-	- 11 836

2020. gadā Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ziedojumus nesaņēma.

Darbības rezultātu plāns un izpildes izvērtējums, valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums

Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Vidēja termiņa darbības stratēģijā 2018 – 2023 pārskata periodā, izmantojot valsts budžeta programmas „21.00.00. Kultūras mantojums” finanšu resursus, bija plānots sasniegt šādus rezultātus skaitliskā izteiksmē:

1	Krājuma darbs	Plānots stratēģijā 2020	Faktiskā izpilde 2020
1.2.	Konservēto un restaurēto priekšmetu skaits	200	903
1.3.	Izmantoto krājuma vienību skaits	500	7448
1.4.	NMKK ievadīto vienību skaits	600	3743
1.5.	No krājuma deponēto vienību skaits	30	146
2	Pētniecības darbs		
2.1.	Priekšmetu skaits, kuriem veikta zinātniskā inventarizācija	50	1203
2.2.	Publicēto izdevumu skaits	1	1
3	Ekspozīciju darbs		
3.1.	Pastāvīgo ekspozīciju skaits	30	30
3.2.	Izstāžu skaits muzejā	3	3
3.3.	Izstāžu skaits ārpus muzeja	0	1
4	Darbs ar apmeklētājiem		
4.1.	Apmeklējumu skaits	120 000	50 809
4.2.	Novadīto ekskursiju skaits	100	90
4.3.	Muzejpedagoģisko programmu skaits	5	27
4.4.	Aptaujāto apmeklētāju skaits	3 500	3 500 ¹
4.5.	Ekspozīcijas atvērtas apmeklētājiem (stundas gadā)	2 555	2450 ²
4.6.	Muzejs pieejams ārpus regulārā darba laika – stundu skaits gadā	1 28	1200
4	Finansējuma piesaiste		
4.1.	Iesniegto projektu skaits	2	7 ³
4.2.	Pašu ieņēmumi	409 645	142 182

Tajās muzeja darba jomās, kuras neiespaidoja pandēmijas Covid-19 ierobežošanas noteiktie pasākumi, plānotie rezultāti ir sasniegti un var secināt, ka finansējums izlietots pēc iespējas efektīvi, krājuma, pētniecības darbā un eksponātēku uzturēšanas pozīcijās pārskata periodā plānotie rezultāti ir sasniegti ar uzviju. Tas ir saistīts ar to, ka īpaša uzmanība ir pievērsta darbam ar krājuma priekšmetiem un tika piešķirts papildus finansējums eksponātēku restaurācijai un investīcijas kultūras infrastruktūras attīstībai.

¹ Muzeja mājaslapā ir iespēja izteikt viedokli. Viedokļa izziņošanai tiek izmantoti sociālie tīkli, atbalstīta anketēšana

² Muzeja āra teritorija bija pieejama apmeklējumiem, kaut muzejs muzejiskos pakalpojumus nevarēja sniegt

³ Brīvdabas muzejs ir sagatavojis 4 projekta pieteikumus VKKF, no kuriem 3 guva atbalstu, pieteicies 1 ERASMUS+ projektā "EuRiCa" kā partneris. Projekts atbalstīts, tā īstenošana sākta 2021.gadā.

Pašu ieņēmumi par muzeja sniegtajiem maksas pakalpojumiem un ieejas biļetēm ir galvenais muzeja publiskās darbības nodrošinājuma avots. Pārskata periodā muzeja pašu ieņēmumu dinamiku negatīvi ietekmēja pandēmijas Covid-19 izplatības ierobežošanas pasākumi, tai skaitā muzeja, arī plašās teritorijas slēgšanas apmeklētājiem, ārvalstu tūristu trūkums.

Muzeja apjomīgākais ienākumu avots ir Latviešu tautas lietišķās mākslas darinājumu gadatirgus jūnija pirmajā nedēļas nogalē. Ienākumu daļu veido gan dalībnieku dalības maksas (tirdzniecības vietas noma u.tml.), gan apmeklētāju ieejas biļetes. Šis pasākums ierobežojumu dēļ tika atcelts un saņemtie dalības maksas līdzekļi pārskaitīti atpakaļ.

Līdz ierobežojumiem, projekta “Skolas soma” ietvaros muzeju apmeklēja 1213 skolēni grupās. Pārskata periodā muzeju apmeklēja 1213 skolēnu grupās, tika novadītas 27 muzejpedagoģiskās programmas, ko apmeklēja 584 dalībnieku.

Pārskata periodā Brīvdabas muzejs turpinājis nodrošināt pakalpojumu skolu jaunatnei - dienas nometni bērniem “5 dienas Vēveros”, kas norisinājās lauku ekspozīcijā Vecpiebalgas novada “Vēveros” un guva pozitīvu vērtējumu no nometnes dalībniekiem. Šo nometni muzejs plāno rīkot arī turpmāk.

Lai piesaistītu bērnu un skolu jaunatnes publiku muzejam, ir jāaktualizē informācija skolām par muzeju, jāturpina jaunas, mūsdienu apmeklētājiem piesaistošas, interaktīvas programmas, tai skaitā muzejpedagoģiskās programmas skolēnu dažādu kompetenču attīstīšanai, jāturpina būt aktīvam partnerim projektā “Skolas soma”.

Lai mudinātu atkārtoti apmeklēt muzeju, ir nepieciešams radoši un inovatīvi uzrunāt lokālos iedzīvotājus no dažādu kultūru kopienām, nepārtraukti ir jāaktualizē piedāvājums muzeja apmeklētājam – klienta –, ir jāatver jauni apskates objekti, jāpapildina eksponātēku interjeri muzeja ekspozīcijā, ir jāpieņem darbā motivēti, uz klientu orientēti un viesmīlīgi darbinieki.

Vērtējot valsts budžeta līdzekļu izlietošanas efektivitāti pārskata periodā, jāsecina, ka pieejamie līdzekļi ir tērēti efektīvi:

1. ir turpināta krājuma pārvaldības darba kvalitātes uzlabošana – regulāri notiek izlases esības pārbaudes gan muzeja ekspozīcijā Rīgā, gan filiālē in situ Vecpiebalgas novada “Vēveros”;
2. piešķirto līdzekļu ietvaros ir atjaunoti eksponātēku jumti, uzlabota krājuma glabātuvju (saimniecības ēkas) ēkas apkures sistēma, iegādāti darba galdi un materiāli restaurācijas darbu nodrošināšanai;
3. par valsts budžeta līdzekļiem muzeja krājums ir papildināts par 6 krājuma vienībām;
4. iespēju robežās ir nodrošināts muzeja pētnieciskais darbs un tā rezultātu komunikēšana muzeja auditorijā un plašākā sabiedrībā;
5. piešķirtā finansējuma ietvaros ir nodrošināta muzeja kultūrvēsturiskās vides un meža teritorijas sakopšana, senceltnu un citu muzeja objektu uzturēšana, kā arī muzeja ugunsdrošības sistēmu un tehniskās infrastruktūras uzturēšana.
6. uzturēta muzeja sadarbība ar partneriem Latvijā, īpaši Latvijas Nacionālo kultūras centru un mācību iestādēm.

Būtiskākie pakalpojumi un ieņēmumi par maksas pakalpojumu sniegšanu, uzlabojumi pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā

Būtiskākie muzeja sniegtie maksas pakalpojumi un pašu ieņēmumu avots ir ienākumi par teritorijas daļas nomu, pakalpojumi projekta “Skolas soma” ietvaros un ieejas biļetēm par muzeja apmeklējumu, kā arī ienākumi no telpu nomas un komunālajiem pakalpojumiem (iegūti no muzeja ilglaicīgajiem nomniekiem – Priedes kroga, Pūnītes u. tml.). Muzeja teritorija un telpas tiek nomātas dažādu korporatīvo pasākumu, TV un reklāmu filmēšanas, kinofilmu filmēšanai, kā arī sadzīves tradīciju svinību (kāzas, kristības, dzimšanas dienas) norisēm.

Citi pašu ieņēmumi veidojas no muzeja sniegtajiem gidu-ekskursiju vadītāju pakalpojumiem, auto iebraukšanas caurlaižu tirdzniecības. Maksas pakalpojumu cenas noteiktas Ministru kabineta 29.06.2015. noteikumos Nr.549 “Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja publisko maksas pakalpojumu cenrādis”.

Personāls

2020. gadā muzejā bija 83 amata vietas. Ziemas sezonā – 68 amata vietas, vasaras sezonas papildus strādāja 15 sezonas muzeja eksponātu uzraugi. Jāpiebilst, ka pietiekami daudz darbinieku muzejā strādā nepilnu darba laiku, kas negatīvi ietekmē paveiktā darba apjomu. Atsevišķu muzeja funkciju veikšanai muzejā trūkst amata vietu (piem., elektriķis, koku un dārzu kopšanai, mūrēšanas u. c. tehniskiem darbiem, mārketingam, apmeklētāju apkalpošanai, u.c.). Pieejamā atalgojuma robeža, diemžēl, ir nepietiekama kvalificēta, mūsdienīga personāla piesaistei.

Brīvdabas muzejā strādā 30 vīrieši un 40 sievietes. Vecuma grupā līdz 30 gadu vecumam muzejā strādā 10 darbinieki. No 31 gada līdz pensijas vecumam ir 40 darbinieki, bet pensijas vecumā 20 darbinieki.

Personāla mainība ir saistīta ar sezonas darbu veikšanu (Muzeja vasaras sezonas laikā tiek papildus nodarbināti darbinieki): darba tiesiskās attiecības uzsāktas ar 31 darbinieku, izbeigtas ar 28 darbiniekiem.

Augstākā izglītība ir 42 darbiniekiem (t.sk. 3 darbiniekiem zinātņu doktors, maģistra grāds 12 darbiniekiem, bakalaura 24 darbiniekiem, pirmā līmeņa augstākā izglītība ir 3 darbiniekiem), vidējā izglītība ir 28 darbiniekiem. 2020. gadā 1 darbinieks studēja augstākajās mācību iestādēs. 68 Muzeja darbinieki papildināja savas zināšanas, paaugstināja kvalifikāciju, sekmīgi piedaloties 26 dažādosursos un semināros.

Komunikācija ar sabiedrību

Komunikācija ar sabiedrību ir viena no muzeja pamatfunkcijām. Muzeja komunikācijas produkti ir cieši saistīti ar muzeja pētniecisko, pasākumu organizēšanas, ekspozīciju un izstāžu veidošanas un publicitātes darbu. Līdz ar to komunikācijas darba rezultāti pārsvarā atspoguļoti šā pārskata iepriekšējās nodaļās.

Pārskata periodā muzejs aktīvi turpināja sadarbību ar Latvijas medijiem kā arī tika attīstīta darbība sociālajos tīklos, veikti regulāri ieraksti muzeja mājaslapā, cenšoties pielāgoties muzeja darbam Covid-19 pandēmijas apstākļos.

Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs kopš 1993. gada ir Latvijas Muzeju biedrības biedrs kopš 1994. gada - The Association of European Open Air Museums (AEOM) un kopš 2012. gada Vidzemes tūrisma asociācijas biedrs.

Pārskata periodā muzeja sadarbības partneri bijuši arī vairākas nevalstiskās organizācijas, ar kurām noslēgti sadarbības līgumi par tradicionālo amatu un dzīves veida popularizēšanu vai informācijas apmaiņu. Covid-19 pandēmijas ierobežojumu dēļ nevarēja notikt jauniešu vasaras prakses nodrošināšana sadarbībā ar Amerikas latviešu apvienību. Muzejs sadarbojās ar Pasaules brīvo latviešu apvienību par tiešsaistes semināru organizēšanu, kā arī attālināti piedalījās Muzeju biedrības, ICOM, ICOMOS, IOV semināros un darba sanāsmēs.

Nākamajā gadā plānotie pasākumi

2021. gadā pasākumi īstenojami saskaņā ar Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Vidēja termiņa darbības stratēģiju 2018. – 2023. un Darba plānu 2021. gadam, kā arī ņemot vērā valdības pieņemtos noteikumus pandēmijas Covid-19 ierobežošanai.

Galvenie iepriekšējā gadā uzsāktie pasākumi, kuri tiks turpināti

1. Meklēšanā esošo krājuma priekšmetu identifikācija, regulāras esības pārbaudes.
2. Krājuma glabātuves iekārtošana Liepājas ostas noliktavā, citās eksponātēkās un krājuma priekšmetu pārvietošana un informācijas vākšana jaunas glabātuves apjoma plānošanai.
3. Eksponātēku restaurācijas un remontdarbi.
4. Tautas lietišķās mākslas kolekcijas papildināšana.
5. Katalogu "Transporta līdzekļi zemnieku sētā 18. - 20. gadsimtā", "Lādes un pūra lādes", "Vidzemes podniecība", "Lībiešu materiālās kultūras liecības Latvijas muzeju krājumos", ceļveža "Vecpiebalgas "Vēveri"" satura sagatavošana.
6. Projekta "Innovative and affordable solutions for the preventive conservation of cultural heritage. CollectionCare." HORIZON2020, NR.814624 īstenošana.
7. ERASMUS+ projektu "DigiCult" un "Eurica" īstenošana.
8. Jaunu muzejpedagoģisko programmu sagatavošana.
9. Skolu jaunatnes dienas nometnes organizēšana muzeja lauku ekspozīcijā Vēveros, tradīciju pasākumu rīkošana zemnieka –zvejnieka sētā "Vītolnieki" Papes ciemā sadarbībā ar vietējām pašvaldībām.
10. Turpināta sadarbība ar kultūrizglītības augstskolām un profesionālām izglītības iestādēm muzeja ekspozīcijas izmantošanai dažādu mācību un studiju projektu realizācijai.
11. Muzeja iekšējās komunikācijas uzlabošanas un personāla motivācijas pasākumi, t. sk., personāla tālākizglītības un materiāli tehniskā nodrošinājuma jomā.

Nākamā gada galvenie uzdevumi un pasākumi

1. Ieguldīt krājuma saglabātības un pieejamības apstākļu uzlabošanā. Apzināt krājuma priekšmetu glabāšanai nepieciešamās ēkas platību.
2. Mērķtiecīgi turpināt krājuma pārvaldības darba uzlabošanu.
3. Turpināt katru gadu nodrošināt muzeja kultūrvēsturiskās vides un meža teritorijas sakopšanu, senceltņu un citu muzeja objektu uzturēšanu, kā arī muzeja drošības sistēmu atjaunošanu, šim mērķim ieplānotos muzeja budžeta līdzekļus tiecoties papildināt ar finansējuma piesaisti no dažādu projektu programmu līdzekļiem.
4. Atjaunot jumta segumus eksponātēkām ekspozīcijā Rīgā, Vēveros un Papes ciema Vītolniekos.
5. Lai savlaicīgi nodrošinātu kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, sagatavot ilgtermiņā veicamo restaurācijas un atjaunošanas darbu apjomu un nepieciešamās izmaksas.
6. Apzināt muzeja infrastruktūras (elektrotīkls, ugunsdrošības sistēma, ūdenspadeves sistēma, apsardzes sistēmas, žogs u.c.) sakārtošanai nepieciešamos izdevumus.
7. Pakāpeniski atjaunot muzeja datorsistēmu, pārejot uz mūsdienīgiem tehniskiem risinājumiem gan darbiniekiem individuālai lietošanai, gan muzeja datu drošai glabāšanai.
8. Organizēt muzeja gadskārtējo zinātniskā konferenci.
9. Turpināt pētniecības darbus.
10. Veikt priekšdarbus Sēļu sētas uzstādīšanai muzeja ekspozīcijā Rīgā.
11. Izstrādāt priekšlikumus Muižas pārvaldnieka ēkas un Streinvēveru dzīvojamai mājai restaurācijai un publiskai izmantošanai.
12. Aktīvi līdzdarboties darba grupās projektā “Innovative and affordable solutions for the preventive conservation of cultural heritage. CollectionCare”, identificēt un aprakstīt pētījumam nepieciešamos vēsturiskos artefaktus.
13. Aktīvi līdzdarboties ERASMUS+ projektā “DigiCult”, sagatavojot un realizējot anketēšanu, informācijas apkopošanu.
14. Aktīvi līdzdarboties ERASMUS+ projektā “Eurica”, uzsākot projekta realizāciju.
15. Piedalīties LAD un VKKF projektu konkursos ar mērķi sasniegt finansējumu restaurācijas darbiem un aktivitātēm lauku ekspozīcijās.
16. Aktualizēt unikālo piedāvājumu, popularizēt muzeja kopējā piedāvājumā kultūras tūrisma galamērķus lauku ekspozīcijas „Vēveri” un „Vītolnieki”.
17. Izmantojot mūsdienu komunikācijas iespējas, plaši un regulāri skaidrot sabiedrībai un galvenajiem finansētājiem muzeja unikālo saturu, sasniegtos rezultātus, finansējuma izlietojumu, iekļaujot gan muzeja darba redzamo, gan publikai neredzamo daļu; pastiprināti skaidrot muzejā uzkrātā mantojuma saglabāšanas nozīmi un izmaksas.
18. Izstrādāt mūsdienīgu informācijas stendu konceptu, aktualizēt apmeklētājiem sniegtās informācijas saturu un veidu.
19. Turpināt aktīvu darbību, izstrādāt jaunu piedāvājumu projektā “Skolas soma”.
20. Turpināt sadarbību ar kultūrizglītības augstskolām un profesionālām izglītības iestādēm muzeja krājuma un darba popularizēšanai jaunatnes auditorijai.
21. Turpināt sadarbību ar Amerikas latviešu apvienību par latviešu diasporas jauniešu prakses nodrošināšana.

22. Pievērst uzmanību auditorijas izpētei, apmeklētāju apmierinātības noskaidrošanai, muzeja lietotāju lojalitātes nostiprināšanai dažādās sabiedrības grupās, kā arī auditorijas paplašināšanai, t. sk. darbam ar bērniem un skolēniem.
23. Izmantot muzeja resursus, veidot un izplatīt arī muzeja profilam neraksturīgus pakalpojumus (teritorijas noma izklaides, korporatīvo pasākumu, brīvā laika un sporta sacensību u. tml. mērķiem), vienlaikus atrodot radošus veidus, kā arī šo muzeja lietotāju segmentu aizraut un informēt par muzeja unikālo piedāvājumu.
24. Mērķtiecīgi īstenot muzeja iekšējās komunikācijas uzlabošanas un personāla motivācijas pasākumus, t. sk., personāla tālākizglītības un materiāli tehniskā nodrošinājuma jomā.
25. Aktualizēt muzeja darbības stratēģiju atbilstoši patreizējiem apstākļiem, kas saistīti ar Covid-19 ietekmi uz darba organizāciju un sabiedriskām norisēm.
26. Veidot stabilu profesionālās sadarbības un partnerības tīklu ar līdzīga profila institūcijām ārzemēs un Latvijā, t. sk. ar mērķi piesaistīt starptautisko finansējumu.

Nākamā gada plānotie sadarbības projekti

1. Sadarbībā ar dažādām valsts institūcijām, ministrijām, pašvaldību Tūrisma informācijas centriem sadarboties Brīvdabas muzeja, kā droša kultūras tūrisma galamērķa popularizēšanā Latvijā, kā arī ārpus Latvijas.
2. Sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru organizēt Kokļu dienas, Novadu dienas, Latvijas pilsētu un pagastu amatierleģionu svētkus Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā.
3. Sadarbībā ar pašvaldībām aktualizēt kultūrvēsturisko piedāvājumu lauku ekspozīcijās Papes ciema "Vītolniekos" un Vecpiebalgas novada Vēveros, kā arī ekspozīcijā Rīgā.
4. Sadarbībā ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi popularizēt tautas celtniecības objektu saglabāšanas pamatprincipus mūsdienās.
5. Sadarbībā ar Latvijas augstskolām, mācību iestādēm popularizēt Brīvdabas muzeju kā vērtīgu izziņas un studiju/mācību procesa īstenošanas vietu.
6. Sadarbībā ar Pasaules brīvo latviešu apvienību organizēt tiešsaistes seminārus.